

ZOMER

2006

jaargang 18

nummer 2

Inzicht in natuur



*Natuurprijs 2005,
een terugblik*

Blijf niet zitten!

Samenwerking een voorwaarde

- 3 Signaal
- 4 Lopende zaken

- 13 Een ei hoort erbij
- 14 Particuliere Parels
- 16 Particulier natuurbeheer
- 17 Natuurprijs 2005
Een terugblik



- 6 Flora en Fauna
Beheertips
- 7 Cadeautip
- 8 Groene Aders
- 10 25 jaar SBNL
in gesprek met
de familie Brinkhuis
- 12 Wat lezers schrijven
De wespenspin



- 18 Landgoedkalender
- 20 Patrijsvrienden



Dit nummer komt uit rondom de langste dag. De natuur is dan weer volop tot leven gekomen. Nu kunnen we de resultaten zien van het onderhoud dat in de winter is gepleegd. Het Signaal en het interview in het kader van 25 jaar SBNL staan dit keer helemaal in het teken van beheer. Verder vindt u in dit blad een verhaal van een van de donateurs over een waarneming van de wespenspin. We kijken ook terug op een drietal genomineerden voor de natuurprijs van 2005. Zij vielen net niet in de prijzen maar hebben wel goede ideeën. Alle drie de projecten zoeken nog ondersteuning bij de uitvoering. Dus heeft u kennis of tijd om deze mensen te ondersteunen, meld u dan bij SBNL. Rini Smits start heel treffend in het artikel Groene Aders Blijf niet zitten! Roer je vooral!

JOYCE DOST, EINDREDACTEUR

FOTOGRAFIE VOORKANT: FRANS ROOSENDAAL
FOTOGRAFIE OMSLAG BINNEN: FRANS ROOSENDAAL

Inzicht in Natuur draagt een informatief karakter en is gebaseerd op de doelstellingen van SBNL.

SBNL is een organisatie voor particulier en agrarisch natuurbeheer. Onze activiteiten richten zich op het versterken van natuur en landschap.

Daarvoor bieden wij agrariërs, wildbeheereenheden en landeigenaren de volgende diensten aan: voorlichting en belangenbehartiging, advisering, uitvoering/bemiddeling van projecten, praktijkgericht onderzoek en beheer van eigen (voorbeeld) terreinen.

Donateur

Voor minimaal € 25,- per jaar wordt u donateur. U ontvangt het kwartaalblad Inzicht in Natuur.

Donateur voor het leven

Voor minimaal € 450,- bent u donateur voor het Leven. U ontvangt 4 keer per jaar Inzicht in Natuur.

Giften

Voor minimaal 1% en maximaal 10% van uw onzuiver inkomen zijn giften aftrekbaar voor de inkomstenbelasting.

Lijfrente schenking

Dit betreft een vaste periodieke uitkering (minimaal 5 jaar) en moet worden geregeld door een notaris. De kosten daarvoor nemen wij gaarne voor onze rekening.

Schenkings- of erfstellingen

SBNL is geen successierechten verschuldigd.

Sponsoring

In geld en natura kunt u SBNL ondersteunen. Hier tegenover kunnen wij een nader overeen te komen prestatie leveren, passend binnen de doelstellingen en statuten van SBNL.

Colofon

Inzicht in Natuur is een kwartaaluitgave van **Stichting Beheer Natuur en Landelijk gebied**
ISSN 0924-2066

Overnemen van artikelen is toegestaan met vermelding van bron, auteur en toezending van een bewijsexemplaar aan het bureau van SBNL.

Redactie

Joyce Dost, eindredactie,
Frans Roosendaal, fotoredactie,
René Munsters, directeur,

Druk

Roto Smeets Grafi Services Utrecht, Utrecht.

Lay out

Ontwerp: Volta, Utrecht;
Productie: Graphic Promotions, Leusden

Lithografie

Van Zijl prepress, Utrecht

Advertentie Exploitatie

SBNL
tel 0343 - 591 593

Uitgever

Stichting Beheer Natuur en Landelijk gebied
SBNL ©

De Klomp 5 6745 WB De Klomp
Postbus 341 3900 AH Veenendaal
tel 0343 - 591 593,
fax 0343 - 577 572
Rabobank nr. 34.60.23.580
e-mail: info@sbnl.nl
www.sbnl.nl

25 jaar beheer

In 25 jaar hebben we veel bereikt. In de vorige Inzicht in Natuur vertelde ik u over de door-gemaakte ontwikkelingen in het beleid. In dit Signaal sta ik stil bij het beheer van natuur en landschap door SBNL. Ik constateer dat onze visie op het beheer beslist niet is veranderd, maar het accent in de uitvoering is verschoven van verwerving en beheer naar advisering.

In de eerste beleidsvisie (1986) staat waarom SBNL zelf terreinen wil onderhouden duidelijk verwoord: " Bij dit alles is het buitengewoon nuttig dat daadwerkelijk aangetoond wordt dat het kàn, dat genoemde groeperingen (grondeigenaren, agrariërs en bosbouwers, vissers en jagers en hun jacht-opzieners) een betaalbaar en effectief natuurbeheer kunnen realiseren. Dat het resultaat niet minder is, in tegendeel. Daarom wil de stichting graag terreinen verwerven, hetzij in eigendom, hetzij in beheer. Nadrukkelijk moet gesteld worden dat dit geen doel op zichzelf is, maar een middel"

Fondswerving en aankoop

In de eerste jaren van SBNL stond verwerving voorop. Het allereerste terrein, 3,4 hectare trilveen in Nijetrijje, werd gedeeltelijk geschonken. De resterende aankoopprijs werd bijeen gesprokkeld. Zo ging het ook in Dalfsen met De Wildhoek. De eerste 9 hectare werd geschonken, en hier zorgde een kleine vriendenclub rondom Hans Drijver voor de resterende financiële middelen. Niet lang daarna kocht SBNL het bekende natuurterrein, de Crobsche waard. Een uiterwaardengebied van 80 hectare. Fondswerving onder donateurs en jagers maakte de aankoop mogelijk. En zo volgden nog enkele terreinen, waaronder de spoorbaan Goes-Borssele.

De uitvoering

Vanaf het begin hebben de landschapselementen op een warme belangstelling van SBNL kunnen rekenen. Sinds 1990 beheren we actief 800 hectare door het hele land.

Het uitgangspunt van SBNL is dat het beheer van onze terreinen zoveel mogelijk geschiedt door inzet van

vrijwilligers. Via Regionale Beheer Commissies en biotoopcoördinatoren geven we hieraan invulling. In de dagelijkse praktijk werken nu 62 wild-beheereenheden (WBE's, samenwerkingsverbanden van jagers) met 700 vrijwilligers, 12.700 uren per jaar samen met SBNL aan landschapsonderhoud. Sinds september 2004 is SBNL door de samenwerking met de Vereniging van weidevogelbeheerders Vanellus vanellus ook actief in het weidevogelbeheer. 319 vrijwilligers beschermen op een kleine 30.000 hectare de weidevogel-populaties.

Oogsten

Oogsten uit de natuur is voor SBNL heel gewoon, onder de voorwaarde dat de natuur niet onherstelbaar beschadigd wordt en er voortdurend beheer wordt gepleegd. Het rapen van een kievitsei is daarvan een mooi voorbeeld, maar ook de jacht. SBNL ziet de jacht als een beheerinstrument dat niet gemist kan worden. De beleidsvisie uit 1986 is helder. "Het uitgangspunt dat dieren gedood mogen worden om de mens tot voedsel te strekken is algemeen aanvaard, mits hen bij leven en sterven geen nodeloos leed wordt toegebracht. Daar het jachtwild wat dat betreft een vergelijk met de dieren in de veeteelt glansrijk kan doorstaan, is er op ethische gronden geen bezwaar tegen de jacht in te brengen. Dit betekent dat een ieder voor zichzelf dient te kunnen beslissen of hij wil jagen of niet en dat het onjuist is er naar te streven een ander zijn standpunt dwingend op te leggen".

Cultuuromslag

In de beginfase werd enthousiast gewerkt aan fondswerving voor aankoop van natuurterreinen. Geleidelijk aan werd duidelijk dat dit zo niet vol te houden was. Overleg met de overheid om in aanmerking te komen voor aankoopsubsidies liep op niets uit. Achteraf gezien was dit maar goed ook. Binnen SBNL ontstond het besef dat het focussen op verwerving en beheer juist alleen maar contraproductief werkt. De charme



René Munsters

van de inzet van grondeigenaren en -gebruikers bij het natuurbeheer is dat ze het allemaal net even iets anders doen. Daarmee ontstaat diversiteit en krijgt particulier natuurbeheer een eigen gezicht. Het accent is daarom verlegd naar advisering. De adviseurs van SBNL staan particulieren bij in bijvoorbeeld wet en regelgeving, ecologie en beheerplanning of het werven van subsidies.

In de afgelopen jaren heeft SBNL dan ook alleen nog maar gronden via schenkingen en legaten verworven. En met deze bezittingen zijn we blij. Deze 350 hectare, van kwelders tot landgoed en van turfkanaal, dennenbos tot jachthut, maakt dat wij als belangeneharter en adviseur weten waarover we praten. En dat blijven we koesteren.

RENÉ F.J.J. MUNSTERS
DIRECTEUR-RENTMEESTER

Landgoedsite

Met de www.vriendenvanlandgoederen.nl site wil de Stichting Vrienden Nederlandse Landgoederen (SVNL) informatie geven over de vele bijzondere particuliere landgoederen die Nederland rijk is. U vindt op deze site zowel praktische informatie, bijvoorbeeld over landgoederen bij u in de buurt, als ook achtergrondinformatie over landgoederen en wat er zoal leeft bij de landgoedeigenaar zelf. De historie van de landgoederen en de eigen verhalen van de landgoedeigenaren worden afgewisseld met wat er speelt in de actualiteit.

Van de circa 1.100 landgoederen die Nederland nog telt is ongeveer 75% in particulier bezit. Met een gezamenlijke oppervlakte van ongeveer 330.000 hectare vormen de particuliere landgoederen een belangrijk deel van het Nederlandse landschap. Ze

maken onderdeel uit van ons cultureel erfgoed, waar naast natuur ook op het gebied van kunst, cultuur en geschiedenis van alles te beleven valt.

Het merendeel van de particuliere landgoederen is, door de eigenaren, gratis opengesteld voor wandelaars. Ook worden er steeds meer activiteiten op de landgoederen georganiseerd, zoals concerten, workshops en beurzen (zie de landgoedkalender achter in dit blad).

Stichting Vrienden Nederlandse Landgoederen
Secretariaat: Maniladreef 30, 3564 JE Utrecht,
email: info@svnl.org



Verhuisbericht

Vanaf 23 juni 2006 is ons kantoor gevestigd op Veenendaal-De Klomp. Wij betrekken daar samen met de Federatie Particulier Grondbezit, een representatief kantoorpand, waar beide organisaties verder kunnen groeien.

Het adres is
De Klomp 5,
6745 WB DE KLOMP

Postbus 341
3900 AH VEENENDAAL

Succesvol symposium

Ambachtelijk werken met wilde vogels

In het Slotwoord van de dagvoorzitter, Dr. J.T. (Sjeng) Lumeij, specialist vogelgeneeskunde Universiteit Utrecht, roemde hij het succes van het symposium. "Naast de erkenning van de diverse vormen van ambachtelijk werken met wilde vogels als een belangrijk stuk Nederlandse cultuurhistorie is vandaag wel duidelijk geworden dat de actuele uitoefening van deze ambachten nog steeds belangrijk is voor natuurbescherming, de volksgezondheid en de wilde vogelpopulaties zelf".

Momenteel is het voortbestaan van de beschreven ambachten teveel afhankelijk van de voortdurende inspanning van de veldwerkers zelf, waarbij vaak vele hindernissen moeten worden genomen. Het zou een goede zaak zijn als de politieke en de diverse overheden het belang van deze ambachten meer gaan waarderen. Teneinde de praktische uitoefening van deze typisch Nederlandse ambachten voor de toekomst te behouden en

meer ten goede te laten komen aan de samenleving zouden de mogelijkheden hiervoor moeten worden verruimd, de regelgeving moet worden vereenvoudigd en is het belangrijk om jonge mensen te enthousiasmeren voor deze activiteiten door middel van voorlichting en educatie. Gezien het maatschappelijke belang van de verschillende ambachtelijke activiteiten met wilde vogels zou een betere financiële ondersteuning door diverse overheden niet misplaatst zijn.

Door een betere samenwerking en professionalisering in de belangenbehartiging zouden de afzonderlijke organisaties in de onderhandelingen met de diverse overheden een krachtiger geluid kunnen laten horen. Het zou daarom goed zijn als in de nabije toekomst de samenwerking tussen de organisaties die bij de organisatie van dit symposium zijn betrokken verder gestalte krijgt. SBNL heeft daarvoor de eerste initiatieven genomen.

Wildwisseltrofee 2006

De Wildwisseltrofee 2006 wordt door de KNJV toegekend aan een WBE die zich bijzonder verdienstelijk heeft gemaakt om het grote publiek voorlichting te geven over jacht en faunabeheer.

Na bestudering van de inzendingen heeft de jury besloten om de Wildwisseltrofee 2006 toe te kennen aan:

WBE Aalten

WBE Aalten heeft in haar werkgebied een goede relatie met de plaatselijke bevolking opgebouwd. Dat deed ze door scholen te bezoeken, spreekbeurten te houden en voorlichting te geven tijdens fairs en beurzen.

Bij het verbeteren van de biotoop werkte de WBE samen met particulieren, terreinbeheerders en SBNL. Bij al deze activiteiten maakte de WBE gebruik van haar mobiele stand en sinds kort haar blokhut.

Op deze manier heeft de WBE zich een vaste plaats verworven in de lokale samenleving.

Amersfoort, De jury van de Wildwisseltrofee 2006

8 april 2006

Annette van Trigt

Chris Segeren

Gaasterland leeft!

Onder dit motto organiseerde SBNL samen met de vereniging Bosk & Greide een symposium dat in het teken stond van het Experiment Gaasterland. Dit experiment is opgezet om vanuit een 'bottom-up' benadering te werken aan het realiseren van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS).

Het Experiment Gaasterland is succesvol. Dit blijkt uit een rapport dat de Provincie Fryslân tijdens het symposium presenteerde. Daaruit bleek dat Gaasterland bij het realiseren van de Ecologische Hoofd Structuur voor ligt op schema, het aantal gescoorde punten op de meetlat ligt ruim boven de planning. In een tweede evaluatierapport concludeert Alterra dat de samenwerking tussen Bosk & Greide en andere organisaties is versterkt: de vertrouwenscrisis van 1990 lijkt voor een groot deel overwonnen. Voorzitter Durk van der Werf van Bosk & Greide toonde zich tevreden over de resultaten. Gedeputeerde Anita Andriessen en Directeur Generaal André van der Zande van het Ministerie van LNV moedigden Bosk & Greide aan om op de ingeslagen weg verder te gaan en te bouwen aan samenwerking in de streek.

Voor al agrarisch natuurbeheer blijkt in Gaasterland goed aan te slaan. Het omzetten van landbouwgrond in natuur komt steeds meer in de belangstelling. Als consultant hebben de SBNL adviseurs

Willem van Boschginga en Robert Keizer daarbij veel initiatieven begeleidt. Robert Keizer: "Er komt nu ook meer belangstelling voor natuurdoelen die moeilijker te realiseren zijn. Naast een pakket als (Half-) natuurlijk grasland zijn er nu ook mensen die bijvoorbeeld nieuwe heide willen ontwikkelen."

Het symposium toonde vooral aan dat de wens om samen te werken groeit. Gemeente, provincie, landbouw en natuurorganisaties spraken zich hiervoor uit. De samenwerking werd daadwerkelijk opgepakt door alle deelnemers aan het symposium via de 'wolact'. In enkele minuten maakten al deze mensen samen een hecht netwerk van wol. SBNL directeur René Munsters sprak als dagvoorzitter de wens uit dat dit hechte netwerk de komende jaren nog veel goede gezamenlijke projecten zou mogen opleveren.



25 jaar SBNL

SBNL bestaat 25 jaar. Gedurende het jaar zullen een aantal kleinere activiteiten plaatsvinden. Daarnaast willen we een groot evenement organiseren, een "SBNL-Natuurfeest". SBNL kan zo laten zien en voelen wie ze is en wat ze doet aan natuurbeheer.

Het SBNL-natuurfeest wordt een landelijke manifestatie in september met als thema "beleef de natuur en behandel haar met respect"

Het feest zal bestaan uit een buitenprogramma, een plenaire bijeenkomst en een fundraisingdiner. Alle donateurs en sympathisanten van SBNL worden voor dit feest uitgenodigd. In de volgende 'inzicht in natuur' leest u hier meer over.

Maar houdt u vast

zaterdag 9 september

vrij in uw agenda.



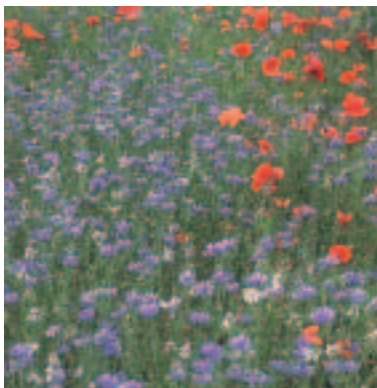
Flora en Fauna

Beheertips

Akker- en faunaranden

Bij het verschijnen van dit zomernummer zitten we alweer in de periode rond de langste dag. Veel planten zijn over hun "bloeiende" periode heen. De imkers onder ons weten dat na de langste dag de grootte van de volken hierdoor langzaam afneemt.

Voor wat de akker- en weidevogels betreft is het merendeel van de jongen inmiddels de kuikenfase voorbij en gaan ze op zoek naar plantaardig voedsel. Voedsel in de vorm van groene vegetatie zoals,



vogelmuur of al gevormde en deels rijpende zaden.

Ziet u, dat uw kruidenranden te sterk aan het vergrassen zijn, waardoor ze minder voedselmogelijkheden bieden, dan is het nu de periode om te overwegen wat u gaat doen. Een optie is om een deel te bewerken en er een herfst- of een wintermengsel in te zaaien. De tweede helft laat u ongemoeid zodat er nog wel iets om te scharrelen is en dus hopelijk het jonge zaaiend wat minder van vraat te duchten heeft. In het daarop

volgende voorjaar, biedt het deel met herfst- of wintermengsel voldoende voedsel en dekking zodat het andere vergraste deel kan worden aangepakt. Ook hier is er weer keuze uit diverse specifieke mengsels.

Heeft u de informatie hierover niet meer in huis, kijk dan even op onze website of informeer telefonisch bij Evert Dijk of Rini Smits.

TEKST: RINI SMITS

FOTOGRAFIE: FRANS ROOSEDAAL

25 jaar SBNL

CADEAUtip

U of iemand uit uw kennissenkring heeft iets te vieren, maar weet geen cadeau. Biedt dan SBNL een cadeau aan namens de feestvierder.

Eventueel doet u dit samen met familie, kennissen en vrienden. U kunt een keuze maken uit onderstaande cadeau's door invulling van onderstaande bon.

U kunt ook via www.sbnl.nl/steunSBNL/cadeau uw cadeau doorgeven. SBNL zorgt dat de "feestvierder" een bedankkaart ontvangt met uw persoonlijke groet erop.

CADEAU BEDRAG: DOEL:

KAART:

- € 10,= **Campagne Groene Aders:** Door het stimuleren van samenwerking tussen de beheerders van het landelijk gebied zorgt SBNL ervoor dat er nieuwe biotopen, de groene aders, ontstaan voor de fauna.
- € 25,= **Weidevogelbeheer:** Weidevogels horen bij het Nederlandse landschap. SBNL coördineert het beschermingswerk van onze deskundige en gepassioneerde vrijwillige weidevogelbeheerders.
- € 50,= **Faunaranden:** Het bevorderen van de aanleg en beheer van randen op weilanden en akkers vindt SBNL belangrijk. Deze randen zijn van groot belang voor insecten, vlinders, geelgorzen en andere akker- en weidevogels.
- € 100,= **Onderhoud landschapselement:** Om kennis en vaardigheden op het vlak van landschapsbeheer aan onze betrokken vrijwilligers over te dragen beheert SBNL op vele plaatsen landschapselementen.
- € 250,= **Gereedschap:** Goed gereedschap, als motorzagen, is het halve werk. Daarnaast zorgt SBNL voor het veilig werken met het gereedschap, waaronder veiligheidskleding en ARBO-cursussen.
- € ,= **Bepaal uw eigen doel**
naar keuze



Patrijzen



Jong geleerd, oud gedaan



Kuikens scholekster



Bloeiende akkerrand



Motorzaag in werking



Mooi landschap

FEESTVIERDER

Heer/mevrouw _____

Naam _____

Voorletters _____

Adres _____

Postcode _____

Woonplaats _____

Ik/wij bieden het cadeau:

	Aantal:	Prijs:	Totaal:
<input type="checkbox"/> Campagne Groene Aders;	_____	_____	_____
<input type="checkbox"/> Weidevogelbeheer;	_____	_____	_____
<input type="checkbox"/> Faunaranden;	_____	_____	_____
<input type="checkbox"/> Onderhoud landschapselement;	_____	_____	_____
<input type="checkbox"/> Gereedschap;	_____	_____	_____
<input type="checkbox"/> eigen doel; aan.	_____	_____	_____

Totaal bedrag: _____

Ik machtig SBNL om eenmalig het totaal bedrag af te schrijven van mijn rekening, nummer: _____

DIT CADEAU WORDT AANGEBODEN DOOR

Naam/namen _____

Persoonlijke wens aan de feestvierder _____

CONTACTPERSOON:

Heer/mevrouw _____

Naam _____

Voorletters _____

Adres _____

Postcode _____

Woonplaats _____

Tel. privé _____

Tel. Werk _____

E-mailadres _____

Zenden naar SBNL, Antwoordnummer 3900, 3940 ZH DOORN



Blijf niet zitten! Roer je vooral!

Campagne Groene Aders, verbreding van maatschappelijk draagvlak natuur

In het vorige nummer hebben we u kort iets verteld over de ervaringen van de afgelopen 5 jaar. Daarbij zijn de 4 stappen uit de Leidraad nog eens in de schijnwerpers gezet. De belangrijkste boodschap daarbij is: begin klein en bouw de doelen uit naarmate de organisatie dit qua kennis en kunde toe laat. Dit voorkomt teleurstelling en demotivatie. Dat deze voorzichtige aanpak een goede aanpak is, bewijst de indrukwekkende resultatenlijst.

Bij het zoeken naar samenwerking met niet-jagers krijgen de leden van de biotoopcommissies met regelmaat te horen: “ja, jullie willen dit om later meer wild te kunnen schieten!” Een opmerking waarvan je het gevoel hebt dat je het weer moet verdedigen.

Fout, fout, fout!

Samen werken wil zeggen: samen zoeken naar gemeenschappelijke doelen. Zoek naar mogelijkheden van natuurverbetering. Daarom is het interessant om u wat resultaten van de laatste vier jaren Campagne Groene Aders te laten zien.

Door 69 WBE's is er maar liefst 317 hectares aan houtsingels extra in onderhoud genomen. Verder zijn er 118 hectares aan nieuwe akkerlanden en fauna-akkers aangelegd. Als we praten over randen van plusminus drie meter breed dan betekent dit een respectabele lengte van ruim 400 km! En al deze



Niet vluchten voor allerlei planologische ontwikkelingen, maar bedreigingen omzetten in kansen ten voordele van het wild.

nieuwe ontwikkelingen zijn zeker niet op eigen gronden (van de WBE) gerealiseerd.

Samenwerking

Met de biotoopcommissies van de 69 WBE's is er samenwerking gezocht met maar liefst 67 verschillende organisaties. Dit varieert van natuurwerkgroepen, vogelwerkgroepen, gemeenten, SBB-beheereenheden en Waterschappen tot Provinciebesturen en Rijkswaterstaat. Een heel breed scala aan organisaties, waarbij we voor de volledigheid moeten vermelden dat er regelmatig door verschillende

biotoopcommissies met dezelfde organisatie werd samengewerkt. Op deze manier werkt de informatie uitwisseling naar twee kanten en hebben alle partijen voordeel bij samenwerking.

Een fraai voorbeeld van samenwerking tussen verschillende partijen is de inrichting rond het ecoduct over de A50, op de grens tussen de gemeenten Bernheze en Uden. De oorspronkelijke inrichting vond plaats op basis van (verouderde) provinciale faunagegevens. Dit resulteerde bijvoorbeeld in het plaatsen van een reewildkerend



raster, slechts aan één zijde van de snelweg nabij het ecoduct. Met alle gevolgen van dien. Inmiddels zijn er op aandringen van de betrokken WBE's op meerdere plaatsen, aan twee zijden van de snelweg, hogere rasters geplaatst. Verder is het ecoduct en het gebied er omheen, zodanig met diverse boom- en struiksoorten ingericht dat het primair een passeergebied voor dieren is geworden. Dit in tegenstelling tot eerdere ontwikkelingen waarbij primair aan recreatief gebruik werd gedacht.

Laat zien wat je doet!

Dit is de praktische vertaling van: verbreding maatschappelijk draagvlak natuur. Een dergelijke verbreding hebben we op verschillende manieren vorm gegeven. De afgelopen periode hebben we 125 maal de gelegenheid gekregen om aan

verenigingen door middel van een lezing te laten zien welke kansen men kan benutten.

Door middel van ruim 70 artikelen in o.a. De Nederlandse Jager, Jacht en Beheer, Maandblad Bijen, Unie van Waterschappen en diverse streekbladen hebben we verteld over voorbeelden van beheer of behaalde resultaten.

Laten zien wat je wilt gaan doen, betekende voor de deelnemers ook: de ideeën op papier zetten. Voor de betrokken partijen is continuïteit immers een belangrijke voorwaarde.

En continuïteit kun je controleren door meetpunten in te bouwen, die je van tevoren op papier hebt gezet. Om de betrokken WBE's te ondersteunen zijn er 66 inrichtingsplannen geschreven die, op een enkele na, allemaal zijn gerealiseerd.



Verbreden van de draagvlak doe je onder andere door belangstellenden te laten zien wat het resultaat is van de ontplooiende activiteiten.

Wat hebben we geleerd?

Betrokkenheid bij natuurbeheer en natuurbescherming betekent in deze eeuw niet meer: afwachten en "je eigen tuintje schoonharken". Het allerbelangrijkste is om samenwerking te zoeken en te werken aan een brede basis. Actief rondkijken naar wat er in de directe omgeving gebeurt.

Betrokkenheid wil ook zeggen: niet afwachten!

Planologische ontwikkelingen, recreatie, maar ook economische ontwikkelingen hebben allemaal, direct of indirect, invloed op de natuur om ons heen. Daarom is het belangrijk dat de wildbeheerder vooruitkijkt op de dingen die komen gaan en hij probeert om bedreigingen om te zetten in kansen. Kansen die onder andere te vinden zijn bij de toekomstige generatie.

Want wie de jeugd heeft, heeft de toekomst.



De toekomstige generatie vroegtijdig betrekken bij de activiteiten van de WBE.

TEKST: RINI SMITS

FOTOGRAFIE: RON VAN BAAK, EVERT DIJK

EN RINI SMITS



MENS & NATUUR

25 JAAR

In gesprek met

Biotoopcoördinatoren vader Albert en zoon Iwan Brinkhuis

Drie generaties biotoopbeheer in WBE Tussen Vecht en Dedemsvaart. “Hoewel, vader zat meer in het boseigendom De Wildhoek van SBNL” zegt Albert Brinkhuis. Maar fauna-beheer en biotoopbeheer liggen wel in elkaars verlengde. Sinds 1993 is Albert Brinkhuis biotoopcoördinator voor de WBE Tussen Vecht en Dedemsvaart. Twee jaar geleden is zoon Iwan het tweede aanspreekpunt geworden. Zij coördineren het beheer van ongeveer 10 landschapselementen, eigendom van Staatsbosbeheer, voor SBNL. In ruil voor vrijstelling van de jachtpacht verzorgen de jachthouders op deze terreinen het onderhoud.

Op een zaterdagochtend in het vroege voorjaar leiden de heren mij langs de landschapselementen en vertellen

hoe zij het onderhouden. Terwijl we naar het eerste element rijden, wijzen vader en zoon me op verschillende houtwallen. Die vielen voorheen ook onder hun beheer, maar zijn nu verkocht aan de gemeente.

Groot onderhoud

Het eerste landschapselement, dat wordt getoond, is bijna geheel kaal gekapt. “Hier is dit jaar groot onderhoud gepleegd. Eerder heeft er snoei aan de randen plaats gevonden. Dit jaar is bijna het hele middenterrein onder handen genomen” vertelt Iwan. Je schrikt er een beetje van. Maar vertelt Albert: “Je moet het wel groots aan-

pakken. We hebben hier een vrij grote reeëndruk. Als je maar een paar bomen omhaalt dan eten de reeën de jonge uitlopers direct op en krijgt jonge uitgroei geen kans. Bij een grootse aanpak als dit loopt ongeveer 80% weer uit.”

Terwijl we van het ene naar het andere landschapselement rijden word ik gewezen op andere landschapselementen die bij de WBE in beheer zijn.

Het tweede landschapselement waarover we wandelen, is op heel andere wijze aangepakt. Dit terrein is al vanaf 1993 in beheer. Hier zijn steeds stukjes bos gekapt. Het deel wat dit jaar is gekapt, is nog kaal. Stukken die in voorgaande jaren zijn gekapt, zijn mooi uitgelopen. Er groeien bramen en andere lage struiken. “Toen het beheer van dit terrein in 1993 overging naar de WBE hebben we hier nog wel even ruzie over gehad” vertelt Albert. “Wij gingen uit van hakhoutbeheer. Staatsbosbeheer vond dat het bos

“Particulier natuurbeheer, met weinig financiële middelen veel resultaat boeken.”

was. Dan is het heel erg schrikken dat er niet een paar bomen tussen uit worden gehakt, maar dat een heel stuk bos ineens wordt gekapt. Inmiddels zijn de ideeën bij Staatsbosbeheer bijgesteld en ontstaan hier geen discussies meer over”.



Aanpak

Iwan en Albert vertellen over het werk van de biotoopcoördinator. “In de herfst wordt ieder jaar met de jachthouders besproken welk onderhoud gaat plaatsvinden. In het begin was men nog wel onzeker, maar nu is men gewend aan het werk. Iedereen begrijpt dat je het groots moet aanpakken om te voorkomen dat de reeën alle uitlopers opeten. “De jachthouders pakken het ieder op hun eigen wijze aan. Zij zoeken ook zelf de vrijwilligers om te zagen en hakken. Af en toe wordt advies gevraagd aan de biotoopcoördinatoren. In veel gevallen kan Iwan hier antwoord opgeven. En als ze niet meteen een oplossing hebben kunnen ze contact opnemen met SBNL-biotoopconsulent Evert Dijk. Daarnaast is er twee maal per jaar overleg binnen RBC*Overijsel-Noord waar Evert ook bij aanwezig is.

Over de aanpak van SBNL zijn de heren goed te spreken. “Door biotoopbeheer uit te besteden aan WBE's kun je met beperkte financiële middelen een grote oppervlakte aanpakken. En de jachthouders die al bezig zijn met faunabeheer gaan aan de slag met de verbetering van de hele biotoop. Dat is uiteindelijk weer goed voor de fauna.”

TEKST EN FOTOGRAFIE: JOYCE DOST

RBC: Regionale Beheercommissie, in deze commissie van SBNL zijn de beherende WBE's door hun biotoopcoördinatoren vertegenwoordigd.



Vader en zoon Brinkhuis in één van de landschapselementen

Enkele beheertips voor het beheer van landschappelijke beplantingen.

- Bij hakhoutbeheer dient het te vellen oppervlak minimaal 1,5 tot 2 maal de boomhoogte van de aangrenzende bomen zijn. Er blijft dan voldoende lichtval, zodat de stobben weer kunnen uitlopen.
- Het kroonoppervlak van de overstaanders mag niet meer dan 10 tot 25% van de oppervlakte bedragen, in verband met lichtinval voor de uitlopende stobben.
- De hoogte van de stobbe is bepalend voor het weer uitlopen ervan. Zaag de stobbe zodanig hoog af, dat deze vrij van riet, bramen en brandnetels blijft, zodat voldoende licht op de stobben komt. Een vuistregel is 1,5 maal de stamdiameter, dus bij een diameter van 20 cm wordt de stobbe op 30 cm boven maaiveld afgezaagd;
- Door de bomen meteen op de juiste hoogte af te zagen, bespaart u zich extra maaiwerk in de zomer.
- Zaag een stobbe schuin af. Dit voorkomt inwateren en daardoor inrotten van de stobbe;
- Spaar hier en daar een struik. Deze zal mooier bloeien en meer vruchten geven;
- Voer takhout dikker dan polsdikte af, bijvoorbeeld voor brandhout;
- Leg het dunnere hout op rillen tussen de stobben;
- Versnipper het takkenhout niet. Dit werkt verstikkend op de kruidengroei;
- Stimuleer een diversiteit van inlandse soorten als eik en es boven esdoorn, els en berk. Deze laatste zijn snelle groeiers. Ze houden zich zelf in stand dankzij een hoge zaadproductie en omdat ze gemakkelijk uitlopen;
- Creëer variatie in leeftijd door in een volgende kapcyclus enkele overstaanders af te zetten. Laat daarvoor in de plaats enkele scheuten hakhout doorschieten en uitgroeien tot opgaande bomen;
- Vraag de gemeente om toestemming om een deel van het takkenhout te verbranden, wanneer blijkt dat de singel te smal is om alles te verwerken. En vergeet niet een kapmelding te doen bij de Dienst Regelingen.

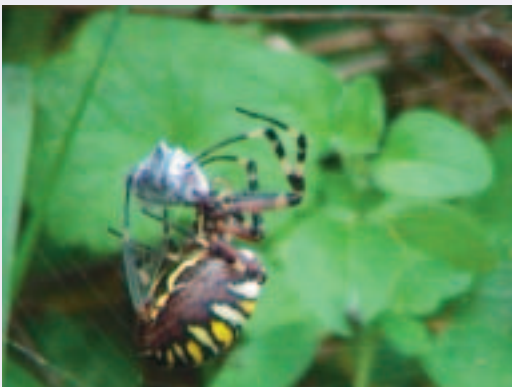
Wespenspin waargenomen in Bathmen en Gorssel.

De tijger- of wespenspin (*Argiope Bruennichi*) is waargenomen in zowel een Bathmense als Gorssele vlindertuin. In beide gevallen zat het wielspinweb op de grond tussen het gras en struiken en had een doorsnede van ongeveer 30 cm. In Bathmen werd tevens de kenmerkende eicocon gevonden.

De wespenspin heeft een loodrecht tussen de planten opgehangen web met 2 kenmerkende scheerlijnen ter stabilisatie. Het centrum (de naaf) is met witte draadjes oversponnen, waaronder de spin op de loer ligt. Deze spin eet gevleugelde insecten, waaronder veel sprinkhanen. Deze worden volledig gewikkeld door



Wespenspin.



Wespenspin vangt prooi.

een band van 3 á 4 mm breed die uit haar achterlijf komt.

Het vrouwtje heeft een lichaamslengte van 2 tot 3 cm en is met haar indrukwekkende poten één van de grootste Midden Europese spinnen. Het mannetje is veel kleiner (3 tot 5 mm) en wordt weinig waargenomen. Dit kan komen door de kortere levensduur.

Als de spin geslachtsrijp is dan is hij volledig op kleur. Aan de het zwart/geel gebandeerde lijf dankt het de naam tijger- of wespenspin. Het vrouwtje lokt het mannetje door met de heupen te wiegelen en op de webdraden te trommelen.

Na de paring wordt het mannetje meestal opgegeten door het vrouwtje. Daarna maakt het vrouwtje de kenmerkende eicocon in de vorm van een tabaksbuidel. Deze is bruin van kleur met zwarte strepen voor de camouflage.

De in Bathmen waargenomen eicocon heeft een doorsnede van ongeveer 3 cm (breed) en is ongeveer 4 cm hoog. Het zit vastgeveven aan de stengel van een wilde dille. Het vrouwtje legt 4 weken na de paring 300 tot 400 eitjes in de eicocon. Een maand later komen de jongen uit maar blijven daarna in de cocon. Ze overwinteren daarin en komen pas in mei/juni

naar buiten. Ze profiteren dus optimaal van de bescherming die de eicocon hun biedt.

In Gorssel werden naast een volwassen vrouwtje ook 5 kleinere, nog niet op kleur zijnde, vrouwtjes waargenomen. In Bathmen heeft het volwassen vrouwtje een tweede, wat kleinere eicocon gemaakt op zo'n anderhalve meter van de eerste.

TEKST: H.W. TEUNISSEN

FOTOGRAFIE: H.W. EN J.H. TEUNISSEN

Geraadpleegde literatuur: Linden, J. van der (2000).

De opmars van de wespenspin.

Eicocon wespenspin.



Jaarvergadering 2006

Onderstaand uitspraken van de voorzitter en Joop Atsma

24 maart te Bunschoten.

Het jaar 2005, het zal u niet verbazen, zal de weidevogelgeschiedenis ingaan als het jaar waarin een luidruchtige minderheid er in slaagde om een zwijgende meerderheid van eierzoekers voor de rechter te dagen. Welk een verspilling van energie een betere zaak waardig!

Jaarrede

“Je vraagt je in gemoede af hoe het zover heeft kunnen komen. In zijn biografie ‘Mijn leven’ gebruikt Bill Clinton de volgende relativiserende beeldspraak in zijn beoordeling van bepaalde politieke tegenstanders:

‘Het doet een hond goed wanneer hij af en toe last heeft van een paar vlooiën.

Daardoor maakt hij zich wat minder zorgen over het feit dat hij een hond is.’

Relativeren is geen slechte eigenschap en het kan geen kwaad om die af en toe in praktijk te brengen. Met dank aan de vorige president van de VS zou de volgende variant op genoemde beeldspraak dan ook niet misstaan: *‘Het doet een eierzoeker goed wanneer hij af en toe last heeft van een paar Faunabeschermers. Daardoor maakt hij zich wat minder zorgen over het feit dat hij een eierzoeker is.’*

Genoeg over een groepering die inhoudelijk geen enkele bijdrage levert en die thans door de opstelling van Vogelbescherming Nederland in een geïsoleerde positie dreigt te worden gemanoeuvreed.”

“Het betrekken van BFVW en Vanellus vanellus als volwaardige gesprekspartners bij het overleg met beleidsbepalende lokale en landelijke overheidsinstanties neemt in aantal en betekenis toe. De invloed van de naamsbekendheid van SBNL is hier onmiskenbaar debet aan.”

“Dit jaar zal in het teken staan van de ophanden zijnde evaluatie van



De oorkonde voor de vlinder van het 1* kleivtsel van 2005 wordt uitgereikt aan Henk van de Bork

de Flora- en faunawet met hopelijk de reparatie in 2007 als resultaat. Wij appelleren daarbij aan het rechtsgevoel van de wetgever om een einde te maken aan de rechtsongelijkheid in het huidige ontheffingsbeleid. De onevenwichtigheid daarvan gekoppeld aan praktische bezwaren druist in tegen het democratische gedachtegoed van de burger en werkt de frustratie van grote groepen weidevogelbeschermers in de hand. Beide organisaties Vanellus vanellus/SBNL en BFVW opteren in dit kader voor het verrichten van een nader onderzoek naar de mogelijkheden en de eventuele consequenties van een generieke regeling voor het hele land waarbij de beslissingsbevoegdheid weer bij LNV zou komen te liggen.”

Joop Atsma (Tweede-Kamerlid CDA)

“Thans houd ik mij in de Kamer hoofdzakelijk bezig met de media en zaken die de land – en tuinbouw betreffen. In tegenstelling tot andere organisaties die de weg naar de Haagse politiek wel wisten te vinden, was het de afgelopen jaren stil

rondom het kievitseieren zoeken. De bescheidenheid bij uw organisaties is wel eens te groot. Je kunt hopen op uitspraken van de rechter, maar beter is het dat je zorgt dat de wet wordt aangepast. Hier liggen de kansen, vooral omdat die wet in 2006 wordt geëvalueerd en in 2007 wordt aangepast. Zorg vooral dat u op tijd bent met uw gewenste aanpassingen. De stukken moeten in mei worden aangeboden. Neem daarbij ook contact op met fractiespecialisten en de Tweede Kamer. Overtuig de provinciebesturen dat je als weide vogelbeschermende organisatie ook voor je zaak staat. Probeer zo erkenning te krijgen, zodat men ziet dat je iets toevoegt. Sla de handen ineen, bijvoorbeeld ook met WBE's. Samen sta je sterker. WBE's krijgen een belangrijke plek in de - en faunawet.”

“Ik sluit af met de opmerking: Als de moed verloren is, is alles verloren. De bal ligt bij u en ik hoop dat die bal in de komende weken niet stil blijft liggen.”

FOTOGRAFIE: SAKE ROODBERGEN/BFVW

“Natte heide, Heischraalgrasland, Nat schraalland en Zwakgebufferde vegetaties van Vennen”

Natuurdoeltypen gerealiseerd

De parel van natuur in dit artikel bevindt zich in Zuid-Twente, juist ten zuiden van Enschede in het plaatsje Boekelerhoek.

Natuurontwikkeling op landbouwgrond heeft hier binnen het landgoed Strootman, geleid tot ontwikkeling van een viertal voor Nederland bijzondere natuurdoeltypen. De succesvolle natuurontwikkeling blijkt een combinatie van factoren. Door nauwgezet de vegetatieontwikkelingen te volgen, worden de toe te passen beheervormen gekozen.

Het landgoed Strootman is gelegen in een dekzand-zandgebied met dekzandruggen en hiertussen laagten. Het landschap omvat verspreid liggende bosjes, grasland, akkers en enkele eeuwenoude landweren. De nieuwe natuur op het landgoed versterkt de kwaliteit van dit kleinschalige cultuurlandschap. Met het natuurontwikkelingsproject op het landgoed werd een steilrand van een es, een poel en een ven hersteld. Met dit herstel werden ook weer de oude veldnamen gehanteerd; Drinkpoel, De Lage Hoek en Achtergat.

Locatiekeuze

In het kader van het experiment “particulier beheer” heeft mevrouw van Lynden in 1997 het gebied van in totaal drie hectare heringericht. DLG/ O. de Bruijn hebben een ontwerpschets gemaakt, gebaseerd op het creëren van geschikte standplaatscondities voor de doelvegetaties middels ontgravingen. Hierbij waren behoud en herstel van het oorspronkelijke reliëf en waterhouding belangrijke uitgangspunten. Op wat “altijd” een natte hoek was werden de natuurdoeltypen; Natte heide, Venvegetatie en Heischraalgrasland nagestreefd. De locatie was kansrijk; door de natte

omstandigheden was het terrein in het verleden niet gediëpplagd. Hierdoor hoefde maar 15 cm afgeplagd te worden om zaden aan de oppervlakte te brengen van soorten die hier zo’n vijftig jaar geleden voorkwamen. Mevrouw Van Lynden “Het uitgraven van de laagte tot ven gebeurde in een extreem droge periode. Door de droogte werd niet alleen het werk vergemakkelijkt maar wisten we precies hoe diep het ven moest worden zodat ook bij extreme droogte er genoeg water zou zijn voor amfibieën.

Naast oppervlakkig afgraven en uitdiepen van de laagte tot ven, werd de waterafvoer van het terrein beperkt wat leidde tot waterstanden deels boven het maaiveld.

Meerwaarde

Het herstelde ven “Het Achtergat” is qua natuurkwaliteit en belevingswaarde het meest spectaculair. Mevrouw Van Lynden; “Wat eerst een weiland was staat nu voor een groot deel van het jaar onder water. Er verschenen plantensoorten maar ook vogelsoorten in het gebied die



Zonnedauw

we hier nog nooit gezien hadden. Dit alles heeft geleid tot een totaal ander beeld. Ik vind het gewoon geweldig om de ontwikkeling van dit gebied te volgen. Wanneer er onderzoekers komen, ga ik dan ook altijd met hen mee op pad. Hier kan ik van leren. Al met al heeft de natuurontwikkeling een meerwaarde voor mezelf en voor het landgoed”

Wijdbloeiende rus, Draadgentiaan

De eerste twee jaar na de inrichtingsmaatregelen, ontwikkelde de vegetatie zich spaarzaam. De bedekking met plantensoorten was lager dan 5%. De plantensoorten die zich vestigden; de pioniers waren echter zeer bijzonder zoals de Wijdbloeiende rus en de Draadgentiaan, beide soorten van de Rode lijst. Na het pioniersstadium ontwikkelde zich een vijftal vegetatietypen welke behoren tot de in het project na te streven natuurdoeltypen.

Bovendien ontwikkelde zich op de plaatselijk in het gebied dicht aan de oppervlakte liggende kalkrijke keileem een blauwgrasland vegetatie behorend tot het natuurdoeltype; nat schraalgrasland.

In totaal vestigden zich negen plantensoorten die voorkomen op de Rode lijst van bedreigde plantensoorten.

Beheer

Gezien de ontwikkeling van bijzondere vegetaties met zeer zeldzame soorten werd duidelijk dat beweiding vooralsnog geen geschikte beheervorm was. De opslag van Zachte berk en vooral Zwarte els werd uitgetrokken en in de volgende jaren werd de vegetatie gemaaid. Mevrouw Van Lynden; “Het maaien van de vegetatie is niet zo eenvoudig. Het terrein is langdurig nat en slechts een korte tijd voor machines begaanbaar. Bovendien kan het maaisel niet lang blijven liggen. De onderlaag van het maaisel rot snel door de hier optredende kwel van grondwater. Wanneer er een jaar niet wordt gemaaid dan is



maaien het daarop volgende jaar bijna onmogelijk door de snelle groei van Berk en Els. Het hooilandbeheer wat in deze fase voor instandhouding en verder ontwikkeling van vegetaties de meest geschikte beheervorm is vraagt dus heel wat management”

Evaluatie

In het begin van het natuurontwikkelingsproject werd door de provincie besloten om het project te monitoren. Het was immers het eerste project in de provincie met particulier natuurbeheer. Gedurende vijf jaar, een periode waarin zich de meest interessantste ontwikkelingen voordoen werd de vegetatie door DLG gemonitord. De waterstanden werden tweemaandelijks geregistreerd door mevrouw Van Lynden. In het evaluatierapport spreekt de provincie van een zeer geslaagd project met

de succesfactoren; een juiste locatiekeuze, een juiste inrichting en een goede advisering en sterke betrokkenheid bij de eigenaar/beheerder.

In deze reeks 'Particuliere Parels' wordt elke keer ingegaan op een specifiek type vegetatie, door ingewijden als zogenaamde "hoogwaardige natuur" wordt beschouwd. Beheersinspanningen die qua voortbestaan van de parel cruciaal zijn, staan hierbij centraal. In dit artikel is Baronesse Van Voerst Van Lynden aan het woord.

TERST EN FOTO'S: WILLEM VAN BOSCHINGA.

Bronvermelding:

De ontwikkeling van flora en vegetatie in het natuurontwikkelingsgebied op het landgoed Strootman. Provincie Overijssel, Rapport 2003.4 Ecologisch Kenniscentrum.

Samenwerking, voorwaarde voor succesvol particulier natuurbeheer

“Geld is niet de enige succesfactor bij het realiseren van de Ecologische Hoofdstructuur. Het begint met samenwerking.” Dat was de boodschap van de heer Tönissen, directeur Ruimtelijke Ontwikkeling en Handhaving van de provincie Brabant, tijdens de kennisdag Particulier Natuurbeheer op Praktijkcentrum Cranendonck in Soerendonk 22 maart jl. Deze dag werd bezocht door honderd belangstellenden uit Zuid-Nederland. Zij volgden het oriëntatie- of verdiepingsprogramma dat werd georganiseerd door de projectgroep Particulier Natuurbeheer: ‘kansrijke onderneming’.

“Beleid en geld zijn er genoeg”, zo stelt Tönissen. Dat moet ook want de opgave, de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) in 2018 realiseren, is enorm. Voor de provincie Noord-Brabant ligt er nog een uitdaging van 5.000 hectare door particulieren te realiseren natuur. “Waar het nu om gaat is dat we hand in hand aan de slag gaan. En daarbij moeten we niet kijken naar wat er niet kan, maar naar wat wel kan. Ik hoop dan ook dat u uit deze dag de benodigde inspiratie en drive krijgt om aan de slag te gaan.”

Voor elk wat wils

Met deze inspirerende woorden van de heer Tönissen verdeelden de honderd deelnemers zich over vijf verschillende workshopruimtes om het programma oriëntatie of verdieping te volgen. De thema's van de workshops varieerden van



Op weg naar de volgende workshop



Inloopruimte bij DLG

‘Inrichting en beheer’ tot aan ‘Natuurschoonwet’ en ‘Natuur binnen een rundveebedrijf’. Er was voor elk wat wils. Zo volgde Broeder Cornelis van Marle uit Zundert het programma verdieping. Van Marle runt samen met zijn collega-broeders een biologische boerderij met zoogkoeien en akkerbouw. In totaal bezitten de broeders 43 hectare landbouwgrond. Op een deel daarvan doen zij aan agrarisch natuurbeheer. “Ik vond de kennisdag erg goed georganiseerd. Er waren uit allerlei hoeken deskundigen die informatie gaven over dingen waar je zelf niet zo snel aan denkt”, zegt Van Marle. “Wat ik vooral erg interessant vond was de workshop van de ZLTO. Zij presenteren goede rekenvoor-

beelden en deden samen met andere partijen het aanbod om voor 250 euro een bedrijfsplan op te zetten. Daar hebben wij ons inmiddels voor aangemeld. Zo'n rapport helpt je bij de beslissing om wel of niet over te gaan tot particulier natuurbeheer. Ik denk dat het wel bij ons past, maar het is ook wel heel definitief. Zo'n beslissing neem je niet zomaar.”



Veel belangstelling bij de workshop ‘Inrichting en beheer’ van Robert Keizer, adviseur SBNL

Samenwerking geboden

Ook Van Marle herkent het belang van samenwerking. “Wij zitten met onze grond midden in een natuurgebied van Natuurmonumenten en het Brabants Landschap. Samen met het Waterschap werken zij aan de totstandkoming van één groot aaneengeschaakt natuurgebied, waarbij ze onder meer oude vennen willen herstellen. Dat heeft zo z'n gevolgen voor de waterspiegel. Dan is samenwerking geboden. Wij zijn daartoe bereid.”

TEKST: DAGMAR MATTHIJSEN
FOTOGRAFIE: PETERINK EN PARTNERS



100 belangstellenden bezochten de kennisdag in Soerendonk

De kennisdag in Soerendonk maakte onderdeel uit van een reeks van vier kennisdagen die begin dit jaar plaatsvonden in het kader van het project ‘Particulier Natuurbeheer: Kansrijke onderneming’. In het voorjaar van 2006 vinden door het hele land weer veldbijeenkomsten plaats. Wilt u op de hoogte worden gehouden over onze voorlichtingsbijeenkomsten of eraan deelnemen? Bel dan naar: 0343 591 593 of kijk op www.particulierenatuur.nl

Natuurprijs 2005, een terugblik

In dit artikel blikken we terug op drie bijzondere inzendingen voor de Natuurprijs 2005. Ze waren wel genomineerd maar niet in de prijzen gevallen. Toch verdienen ze volgens ons extra aandacht.

“Het onverwachte natuurshoppen”

Van Roos van Doorn en Evelien Verbij

Dit idee gaat om het opzetten van een trendy winkel in de P.C. Hooftstraat in Amsterdam. Hier worden producten uit de Nederlandse natuur verkocht die zijn gemaakt door bekende ontwerpers. Zo wordt het trend gevoelige deel van de stadsbevolking aangesproken. Bezoekers krijgen meteen informatie mee over de Nederlandse natuur.

Hiermee krijgen natuurbeheerders de gelegenheid hun werk te promoten in de winkel. Daarnaast wordt veel aandacht besteed aan de betrokkenheid van de terreinbeheerder met “zijn” product. Dus bijvoorbeeld een trotse boseigenaar die de houten vloer aanprijst van duurzaam geteeld hout uit zijn bos.

Roos van Doorn en Evelien Verbij zitten boordevol ideeën om hun “natuurshop” tot een succes te maken. Wat nog ontbreekt is een goed onderbouwd bedrijfsplan waarmee ze aan financiering van hun plannen kunnen gaan werken. Kunt en wilt u hen daarbij helpen? Neem dan contact op met SBNL.

“Het Groene Fietsenplan”

Van Pingo (adviesbureau voor bos- en natuurbeheer van Mirte Schot)

De bedoeling van dit idee is om huurders van fietsen in de omgeving van natuurgebieden een kleine toeslag te laten betalen. Via de verhuurders en een speciale stichting komt dit geld ten goede aan kleinschalige projecten in de omgeving, bijvoorbeeld de aanleg van een poel of het ophangen van nestkasten. De huurders van de fiets krijgen informatie mee over de besteding van het geld en kunnen “hun” projecten gaan bekijken in het veld.

Op Vlieland en in de Veluwezoom zijn al enthousiaste verhuurders en terreinbeheerders gevonden die willen meewerken.



Mirte Schot runt haar adviesbureau Pingo in Arnhem (zie ook www.pingoprojecten.nl) met veel enthousiasme. Om “Het Groene Fietsenplan” verder van de grond te krijgen wil ze graag contact leggen met terreinbeheerders die willen meewerken aan het plan. Het liefst in gebieden waar veel fietsen worden verhuurd. Kunt en wilt u een bijdrage leveren aan realisatie van “Het Groene Fietsenplan”, meldt u dat dan aan SBNL.



“Natuurbelevingsdagen als bedrijfsuitje”

Van de Stichting Natuurbeleving

De Stichting Natuurbeleving voert al 14 jaar het project “Het Bewaarde Land” uit. Dit is een programma voor schoolkinderen waarbij natuurbeleving centraal staat. In 2005 is een speciaal programma ontwikkeld voor (bedrijfs)uitjes voor volwassenen. Ook hierbij staan beleving, verwondering en plezier centraal. De opbrengsten van de uitjes komen ten goede aan het scholenproject. De reacties van de deelnemers zijn zeer enthousiast.

De Stichting Natuurbeleving (zie ook www.natuurbeleving.org) is een groep enthousiaste vrijwilligers die hun liefde voor de natuur graag willen overbrengen aan anderen. Kunt en wilt u helpen om sponsors voor Het Bewaarde Land te vinden of kent u terreinbeheerders die belangstelling hebben om groepen kinderen of volwassenen te ontvangen, geef dat dan door aan SBNL.

TEKST: NIENKE GAASBEEK, ADVISEUR SBNL. FOTOGRAFIE: STICHTING NATUURBELEVING

Landgoed en Veldkalender

JUNI

Tuindagen

24, 25 en 26 juni, 10.00-17.00 uur, thema "TUIN(man)IEREN"

In het voor deze gelegenheid opgestelde landgoed demonstraties, workshops en verkoopstands met planten en tuinartikelen Landgoed Vollenhoven, Utrechtseweg 59, 3732 HA De Bilt
Toegangsprijs € 5,50 p.p., kinderen tot 12 jr. gratis; workshops vanaf € 15,00 (tel. aanmelden)
T 030 - 220 0032 / www.landgoedvollenhoven.nl

Jazzconcert

24 juni, aanvang 16.00 uur,
Bonduelle Commercial Swing Band
Huisplaats Weleveld, hoek Oude Bieffel/Hertmerweg te Zenderen
T 074 - 266 1486 / www.weleveld.nl

Shantykoor

25 juni, aanvang 16.00 uur, Bornsche Maten
Huisplaats Weleveld, hoek Oude Bieffel/Hertmerweg te Zenderen
T 074 - 266 1486 / www.weleveld.nl

Expositie schilderijen

vanaf 28 juni, wo 10.00-17.00 uur, do/vr 14.00-17.00 uur
1e hele weekend van de maand
12.00-17.00 uur
Pentekeningen/inktschilderingen van Arie Goedhart, Hoogeveen
De Almense Mölle, Galerie De Blauwe Deur, Bakkersteeg 2, Almen
T 0575 - 433 4476 / e-mail pienpon@tiscali.nl

JULI

Tuinen Middachten

juli, zo t/m do 10.30 - 16.30 uur
Landgoed Middachten, 6994 JC De Steeg
T: 026 - 495 4998, F 026 - 495 5115,
info@middachten.nl / www.middachten.nl

Expositie schilderijen

juli, wo 10.00-17.00 uur, do/vr 14.00-17.00 uur
1e hele weekend van de maand
12.00-17.00 uur
Pentekeningen/inktschilderingen van Arie Goedhart, Hoogeveen
De Almense Mölle, Galerie De Blauwe Deur, Bakkersteeg 2, Almen
T 0575 - 433 4476 / e-mail pienpon@tiscali.nl

Zomerconcerten

elke zondag in juli, 11.30 uur,
zomerconcerten georganiseerd door de Rhedense Stichting voor Kunst en Cultuur 'De Alliantie'
Landgoed Middachten, 6994 JC De Steeg
T: 026 - 495 2186, info@middachten.nl / www.middachten.nl
Toegangsprijs € 8,- (volw.) en ? 4,- (4-12 jr.)

Open Dag

15 juli, Manifestatie KOEkeleeren
Aktiviteitenboerderij Fjouwerhusterpleats, Vierhuisterweg 29, 8507 CG Rohel
T 0513 - 551 418 / www.aktiviteitenboerderij.nl

Doorlopend

Opengestelde Staten en Stinsen

Verskillende Friese staten zijn opengesteld voor het publiek, evenals de Schierstins. Wij noemen er enkele:

Epema State

Stichting Epe State, Epemawei 8, 8633 KS Ysbrechtum
T 0515 - 431 130 / www.epemastate.nl
Groepsrondleidingen vanaf 20 personen à € 5,00 p.p.

Heringa State/Popta Slot

april en oktober: na telefonische afspraak
mei, juni en september: ma t/m vr om 14.30 uur rondleiding
juli en augustus: ma t/m za van 11.00 tot 17.00 uur rondleidingen;
gedeelte van tuin opengesteld
feestdagen gesloten
T 058 - 254 1231 / www.poptaslot.nl
Toegangsprijs: groepen vanaf 20 personen € 2,00 p.p. (alleen op afspraak); individuele bezoekers: volwassenen € 3,50, kinderen en 65-plussers € 2,50

Schierstins

di t/m za van 13.30 - 17.00 uur
Hoofdstraat 1, Veenwouden (Postbus 11, 9269 ZR Veenwouden)
T/F 0511 - 472 937 / www.schierstins.nl
Toegangsprijs bezoekerscentrum: € 2,00, kinderen t/m 12 jaar gratis.

Dekema State

di t/m zo van 13.00 - 17.00 uur
Dekemawei 5, 9057 LC Jelsum
T 058 - 257 0855 / www.dekemastate.nl
Toegangsprijs: € 3,50, 65-plussers en kinderen t/m 12 jaar € 2,50.

Uniastate

april t/m september: ma t/m vr tussen 10.00 en 17.00 uur;
za en zo tussen 14.00 en 17.00 uur
oktober t/m maart: uitsluitend op afspraak
Bezoekerscentrum Uniastate: Tsjerkepaed 3, 9025 BM Bears
T 058 - 251 9263 / www.uniastatebears.nl
Toegangsprijs: € 2,00, kinderen t/m 10 jaar € 1,00.

Uniastate, Heringa State en Dekema State kunnen met een combinatiekaart à € 5,60 worden bezocht

Fogelsanghstate

mei tot oktober: museum geopend van di t/m za van 10.00 tot 12.00 uur en van 13.00 tot 17.00 uur; zo van 13.00 tot 17.00 uur
Kleasterwei 1, 9297 WR Veenklooster
T 0511 - 441 970
Toegangsprijs: volw. € 5,00, kinderen van 12-16 jr. € 2,50; kinderen tot 12 jr. gratis.

Slingertuinen

gehele jaar open
Voor informatie zie www.slingertuinen.nl

Kijk mijn erf

vanaf 11 juni op 26 plaatsen in Nederland
Voor informatie zie www.kijkmijnerf.nl

Landgoedkerk

mei t/m half september, di en do van 13.30-16.00 uur en daarnaast op aanvraag
Landgoed Suideras, Vierakkersstraatweg 31, 7233 SE Vierakker
T: 0575 - 441 743 / 441 261,
www.monumenten.nl

Landgoedwinkel

iedere zondag en variabele middagen, landgoedwinkeltje in een dagloonderwoninkje
Drakenbosch, Stulpsewaan 2, Lage Vuursche
035 - 666 8261 / 035 - 666 8325 / 06 - 3004 6544
e-mail d.boschvandrakestein@planet.nl

Pinetum De Belten

gehele jaar geopend, bospark op het landgoed met circa 1.000 verschillende coniferen
Landgoed De Belten, Wildenborchseweg 15, Vorden
0575 - 556 262 / e-mail feithvorden@planet.nl

Pinetum de Dennenhorst

gehele jaar geopend, parkachtig bos met een collectie van 1.500 verschillende soorten naaldbomen waaronder een aantal zeer bijzondere bomen die voorkomen op de wereldrode lijst van bedreigde boomsoorten.

Ingang achter Hotel Restaurant de Lunterse Boer, Boslaan 87, 6741 KD Lunteren op loopafstand van het dorp en van het NS-station Lunteren
e-mail pinetum@planet.nl
Toegang gratis

Boerengolf

gehele jaar geopend
Landgoed Bjuister bearlik, Marwei 124a, Delfstrahuizen
0514 - 541 267 /
e-mail : gholtrophoekstra@hetnet.nl
www.creatiefmetnatuur.nl

Greidegolf

gehele jaar geopend
Aktiviteitenboerderij Fjouwerhusterpleats, Vierhuisterweg 29, 8507 CG Rohel
T 0513 - 551 418 / www.aktiviteitenboerderij.nl

Colofon

De Landgoedkalender geeft een overzicht van het grote scala aan activiteiten op landgoederen en is een initiatief van: de Federatie Particulier Grondbezit, Vereniging Gastvrije Nederlandse Landgoederen en Kastelen LKC, Stichting Vrienden van de Particuliere Landgoederen, Stichting Vrienden Particuliere Historische Buitenplaatsen en SBNL.

De kalender verschijnt in de bladen Inzicht in Natuur van SBNL, De Landeigenaar van de FPG en het Bulletin van SVP, LKC en SVPHB en op de websites www.sbnl.nl, www.grondbezit.nl en www.lkc.nl. Daarnaast ontvangen andere relevante bladen enkele malen per jaar een update van de kalender.

Landgoedeigenaren kunnen hun activiteiten kosteloos op de kalender laten plaatsen.
Redactieadres: Federatie Particulier Grondbezit, Helen Vane, Postbus 645, 3700 AP Zeist.
E-mail: landeigenaar@grondbezit.nl



Al **80** jaar uit het beste hout gesneden



Om ervoor te zorgen dat een onderneming zich echt kan ontwikkelen, moeten de voorwaarden vanaf het begin kloppen.

Bij het ontwerp van de eerste STIHL benzinemotorzaag stuitte onze passie voor techniek op de wens om het zware werk van de bosarbeiders

te vergemakkelijken.

Beide invalshoeken kenmerken het werk bij STIHL tot aan de dag van vandaag. Dit bewijzen onder andere de talrijke uitvindingen, de expansie wereldwijd en de ontwikkeling tot een wereldmerk. Het doel was altijd producten te ontwerpen die ook in de

harde dagelijkse praktijk tot hun recht komen. Dat vraagt om de hoogste kwaliteit, innovatieve techniek en een excellente service. Om die redenen zijn wij dan ook marktleider. Ons doel is dan ook om deze positie in de toekomst te behouden.



Voor een dealer in uw buurt,
bel naar 030-241 04 60 of
surf naar onze website www.stihl.nl

Nr.1 wereldwijd

STIHL

Patrijsvrienden

SBNL ondersteunt al bijna 25 jaar veldmensen met raad en daad. Speciaal voor hen hebben wij nu een vriendenclub:

Steun de Vriendenclub van SBNL

U kunt voor € 250,- per jaar Patrijsvriend worden. U bent dan meteen donateur van SBNL. Bedrijven, die een hoger bedrag doneren, krijgen ieder kwartaal een vermelding op deze pagina. De bijdragen daarvoor zijn € 2.500 (goud), € 1.000 (zilver) en € 500 (brons) per jaar.



De Patrijsvrienden verenigd mensen die hart hebben voor de natuur en daar graag in vertoeven. De vriendenclub van SBNL is bedoeld om wise-use projecten, zoals campagne Groene Aders, te financieren. Zo kunnen wij blijven werken aan verbetering van ons waardevolle cultuurlandschap, met de patrijs als boegbeeld.

Interesse: vraag de folder De Patrijsvrienden aan (0343 – 591 593)

Relatiedag 30 juni 2006

Ieder jaar komen De Patrijsvrienden bijeen. SBNL biedt hen een aantrekkelijk programma aan, een combinatie van lezingen en excursies, steeds afgesloten met een overheerlijke maaltijd. Zo treft u ieder jaar interessante mensen in een aangename ambiance. Een uitstekende mogelijkheid om kennis én kennissen op te doen.



Mr Huibert Boumeester

Een van de sprekers op de Relatiedag 2006 is de heer Boumeester. Hij is sinds 1987 werkzaam in vele verschillende functies in binnen en buitenland voor de ABN AMRO bank. Sinds dit voorjaar is hij toegetreten tot de Raad van Bestuur.



Mr Huibert Boumeester.

De heer Boumeester heeft onder andere Duurzaam Ondernemerschap in zijn portefeuille. Hij zal op de Relatiedag een inleiding verzorgen over Duurzaam ondernemerschap en natuurbeheer.

De gouden, zilveren en bronzen patrijsvrienden

Datum: 12 april 2006

GOUD

Gouden Patrijsvrienden:

Stihl

STIHL®

Steijnborg Assurantiën BV.



ZILVER

Zilveren Patrijsvrienden:

Golden Tulip Bel Air Hotel

Conferentiecentrum
De Ruwenberg

BRONS

Bronzen Patrijsvrienden:

Van Eysinga en Oostra
Rentmeesters en juristen

Weve BV.

De Lotto

Stein Advocaten Zwolle

Enatco BV

Naast bovenstaande bedrijven

zijn 18 personen als

Patrijsvriend toegetreten.

De Relatiedag 2006 wordt gesponsord door:

Schietbaan
Eric Swinkels te Boekel

Restaurant
de Collse Hoeve te Nuunen